הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תרו

אַחַר כָּךְ (ו) לִפְנֵי עֲשָׂרָה שֶׁבִּקֵּשׁ מִמְּנוּ מִתְּחִלָּה) (מרדכי דיומא (פ' תשכג) ומהרי"ל (מנהגים)). [ד]**וְאִם הוּא** (ג) **(ז) רַבּוֹ, צָרִיךְ לֵילֵךְ לוֹ כַּמָּה פְּעָמִים עַד שֶׁיִּתְפַּיֵּס.** הַגָּהָה: וְהַמּוֹחֵל (ח) לֹא יִהְיֶה אַכְזָרִי מִלְּמְחֹל (מהרי"ל (שם)), אִם לֹא שֶׁמְּכֻנֶּן (ד) (ט) לְטוֹבַת הַמְבַקֵּשׁ (י) מִתְּחִלָּה (גמרא דיומא (פז:)), וְאִם הוֹצִיא עָלָיו שֵׁם רַע (כ) (יא) אֵינוֹ צָרִיךְ לִמְחֹל לוֹ (מרדכי (שם) וסמ"ג (עשין טז) והגהות מיימוניות פרק ב' מהלכות תשובה (פוס ט) ומהר"י וויל (פר' קנט)):

ב (יב) [ה]**אִם** (ו) **מֵת** (יג) **אֲשֶׁר חָטָא לוֹ, מֵבִיא עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם וּמַעֲמִידָם** (יד) **עַל** (ז) **קִבְרוֹ וְאוֹמֵר** ׳**חָטָאתִי לַאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלִפְלוֹנִי זֶה** (טו) **שֶׁחָטָאתִי לוֹ**׳. (וְנָהֲגוּ לְבַקֵּשׁ מִתְּחִלָּה בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר) (מרדכי דיומא (שם)): **ג** [ו]**תַּקָּנַת קַדְמוֹנֵינוּ וְחֻרָם,** (טז) **שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא שֵׁם רָע עַל הַמֵּתִים: ד** (יז) * [ז]**יָכוֹל לִטְבֹּל וְלִלְקוֹת מָתַי שֶׁיִּרְצֶה רַק שֶׁיִּהְיֶה** (יח) **קֹדֶם הַלַּיְלָה,** (יט) [ח]**וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל הַטְּבִילָה.** הַגָּהָה: וְאֵין צָרִיךְ לִטְבֹּל רַק פַּעַם (מ) אַחַת (כ) בְּלֹא וִדּוּי, (כא) * מְשׁוּם קֶרִי, וְהוּא הַדִּין דְּהַטָּלַת (ט) תְּשֻׁעָה קַבִּין מַיִם (כב) נַמִּי מְהַנֵּי (מהר"י וויל (שם) וכל בו (פר' שם) תשב"ץ (קטן סר' קכג)). מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת (כג) בֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים,

ד שם (ע"ב) מַעוּבְדָא דְּרַב לְרַבִּי חֲנִינָא.
ה מִימְרָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא שָׁם (ע"א).
ו מָרְדְּכַי שָׁם (סר' תשכה) וְשָׁיֵשׁ סָמְךְ לָזֶה מֵהַהֶתֵּמָא פְּרָשַׁת וַאֲתָחַנַּן (סר' ו). ז כָּל בּוֹ (סר' סח) וְהַתַּשְׁבֵּ"ץ (קטן קכג) בְּשֵׁם הָרַ"מ.
ח שָׁם (תשב"ץ קטן סר' קכג) וְהַטּוּר בְּשֵׁם אֲבִיו הָרֹא"ש.

בַּאֵר הֵיטֵב

רַשַּׁאי, אִם אֵין שָׁם בְּזִיּוֹן הַתּוֹרָה. בַּ"ח (שם): (ג) **רַבּוֹ.** אֲפִלּוּ אֵינוֹ רַבּוֹ מֻבְהָק רַק שֶׁשָּׁמַע מִמְּנוּ דִּבְרֵי תוֹרָה. מִשְׁפַּט צֶדֶק (ח"ב סי' מט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וּבִשְׁעַת מִתְּחִלָּה צָרִיךְ לְפָרֵט הַחֵטְא שֶׁחָטָא לְחֲבֵרוֹ, וְאִם חֲבֵרוֹ מִתְבַּיֵּשׁ בָּזֶה לֹא יִפְרֹט אוֹתוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן): (ד) **לְטוֹבַת.** וְהוּא הַדִּין אִם מְכֻנֶּן לְטוֹבָתוֹ. בַּ"ח (שם). וְעַיֵּן ט"ז סָעִיף קָטָן ב' וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב עָלָיו הֵיד אֶהָרֹן (הגב"י): (ה) **אֵינוֹ צָרִיךְ.** פְּרוּשׁ שֶׁאֵין הַמּוֹחֵל אַכְזָרִי כְּשֶׁאֵין מוֹחֵל אֲבָל אִם רוֹצֶה לִמְחֹל הֲוֵה מִתְּחִלָּה, מִשּׁוּם הָכִי אִם מֵת אוֹתוֹ שֶׁחָטָא לוֹ מֻתָּר לְעַנְיֵן אַף שֶׁהוֹצִיא עָלָיו שֵׁם רַע, דְּאָמְרִינַן אִלּוּ הָיָה קַיָּם הָיָה מוֹחֵל לוֹ, וְכֵיוָן עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם עַל קִבְרוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ב': **ב** (ו) **מֵת.** אִם אָמַר לְאֶחָד מִמֶּנּוּ, לֹא פָּגַע בִּכְבוֹד אָבִיו דְּיָכוֹל לוֹמַר עָלָיךְ כְּנִגְדִּי אֶלָּא אִם כֵּן אָמַר מֻתָּר בֵּן מֻתָּר. יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה בָּבָא קַמָּא (פ"ח) סִימָן מ"ו, מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ו) **לִפְנֵי עֲשָׂרָה.** כְּדֵי לְפָרְסֵם הַדָּבָר שֶׁמְּצַדּוֹ לֹא יִכָּצֵר: (ז) **רַבּוֹ.** אֲפִלּוּ (ו) אֵינוֹ רַבּוֹ מֻבְהָק אֶלָּא שֶׁשָּׁמַע מִמֶּנּוּ דִּבְרֵי תוֹרָה: (ח) **לֹא יִהְיֶה אַכְזָרִי מִלְּמְחֹל.** דְּכֹל הַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו מַעֲבִירִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו (ר"ה יז.). (ט) וְאִם הוּא לֹא יִרְצֶה לִמְחֹל גַּם לֹא יִמְחֲלוּ לוֹ: (ט) **לְטוֹבַת הַמְבַקֵּשׁ וְכוּ'.** כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִכְנָע לִבּוֹ הָעָרֵל וְלֹא יִרְגִּיל בְּכָךְ, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּמִלִּבּוֹ (ט) צָרִיךְ לְהָסִיר הַשִּׂנְאָה מִמֶּנּוּ אַחֲרֵי דְּבָאֱמֶת בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מִתְּחִלָּה: (י) **מְחִילָה.** וְהוּא הַדִּין אִם (י) מְכֻנֶּן לְטוֹבַת עַצְמוֹ שֶׁמִּתְיָרֵא שֶׁיַּגִּיעַ לוֹ הֶזֵק כְּשֶׁיִּמְחֹל: (יא) **אֵינוֹ צָרִיךְ לִמְחֹל לוֹ.** דְּאִיכָּא דְּשָׁמַע בַּחֲשָׁדָא וְלֹא שָׁמַע בַּפִּיּוּס וְנִשְׁאַר הַשֵּׁם רָע, (יא) וּמִכָּל מָקוֹם מִדַּת עֲנָוָה לִמְחֹל גַּם בָּזֶה: **ב** (יב) **אִם מֵת וְכוּ'.** זֶה קָאֵי (יב) גַּם אֲמוֹצִיא שֵׁם רָע, דְּאָמְרִינַן אִלּוּ הָיָה חַי הָיָה מוֹחֵל לוֹ: (יג) **אֲשֶׁר חָטָא לוֹ.** וְאִם קָרָא לְאֶחָד מֻמְזָר, יֵשׁ אוֹמְרִים דְּפָגַם בִּכְבוֹד אֲבוֹתָיו גַּם כֵּן וְצָרִיךְ לֵילֵךְ עַל קִבְרָם, (יג) [א]אֲבָל רַבִּים חוֹלְקִין עַל זֶה דְּיָכוֹל לוֹמַר לָאו אַדַּעְתַּאי שֶׁיִּהְיֶה הַדָּבָר נוֹגֵעַ לַאֲבוֹתָיו אֶלָּא אִם כֵּן קָרָאוֹ מַמְזֵר בֶּן מַמְזֵר. וְעַיֵּן בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ת"כ (סל"ח) לְעִנְיַן אִם קָרָאוֹ רָשָׁע בֶּן רָשָׁע אוֹ גַּנָּב בֶּן גַּנָּב: (יד) **עַל קִבְרוֹ.** וְצָרִיךְ לֵילֵךְ לְשָׁם יְחִידִי. וְאִם (יד) הוּא חוֹץ לִשְׁלֹשָׁה פָּרָסָאוֹת יִשְׁלַח שְׁלוּחוֹ לְשָׁם וְהַשָּׁלִיחַ יִקַּח עֵשָׂרָה (טו) אֲנָשִׁים וְיֵלֵךְ עַל קִבְרוֹ וִיבַקֵּשׁ מִתְּחִלָּה בְּשֵׁם הַמֶּחֱרָךְ, וְיֹאמַר ׳הִנְנִי שְׁלִיחַ פְּלוֹנִי מוֹדָה בָּרַבִּים שֶׁשָּׁלַחֲנִי פְּלוֹנִי לֵאמֹר שֶׁחָטָא לֵאלֹקֵי יִשְׂרָאֵל׳ וְכוּ'. וְאִם חֵרְפּוֹ לְאַחַר מִיתָה, (טז) אֵינוֹ צָרִיךְ לֵילֵךְ עַל קִבְרוֹ אֶלָּא מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מִתְּחִלָּה בַּמָּקוֹם שֶׁבִּיְשׁוֹ: (טו) **שֶׁחָטָאתִי לוֹ.** בְּחֵטְא פְּלוֹנִי, (יז) כִּי צָרִיךְ בָּזֶה לְפָרֵט הַחֵטְא (יח) וְהֵם יְשִׁיבוּ לוֹ ׳מְחוּל לְךָ׳ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים: **ג** (טז) **שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא שֵׁם רָע וְכוּ'.** וְלָכֵן (יט) צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל שֶׁעָבַר הַחֵרֶם: **ד** (יז) **יָכוֹל לִטְבֹּל.** הַמְחַבֵּר קִצֵּר, דִּמְקַדֵּם הָיָה לוֹ לִכְתֹּב דִּמְנַהֵג לִטְבֹּל וְלִלְקוֹת בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר. (כ) וַאֲפִלּוּ נְעָרִים וּבְתוּלוֹת מִכֵּיוָן שֶׁהֵם בְּנֵי מִצְוֹת טוֹבְלוֹת: (יח) **קֹדֶם הַלַּיְלָה.** טוֹב (כא) שֶׁיִּטְבֹּל קֹדֶם תְּפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁשָּׁם מְתוּדָּה וְכֵן נוֹהֲגִין, וּמִקְצָתָן נוֹהֲגִין לִטְבֹּל אַחַר סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה סָמוּךְ לְיוֹם הַכִּפּוּרִים: (יט) **וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ.** דִּטְבִילָה זוֹ אֵינוֹ רַק מִשּׁוּם מִנְהָג: (כ) **בְּלֹא וִדּוּי.** לְאַפּוֹקֵי מֵאוֹתָן הָרְגִילִין לְהִתְוַדּוֹת בִּשְׁעַת טְבִילָה: (כא) **מִשּׁוּם קֶרִי.** וְלָכֵן דַּי בְּפַעַם אַחַת וְגַם אֵין צָרִיךְ לְוִדּוּי. [ב]וְאִשָּׁה שֶׁשָּׁמְשָׁה בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים צְרִיכָה לְכַבֵּד בֵּיתָהּ בְּחַמִּין קֹדֶם טְבִילָה, שֶׁלֹּא תִּפְלֹט שִׁכְבַת זֶרַע וְתַחֲזֹר לְטֻמְאַת קֶרִי, [ב]אִם לֹא שֶׁהִיא סָמוּךְ לְטְבִילָתָהּ אוֹ סָמוּךְ לְוֶסְתָּהּ שֶׁאָז רְגִילוּת לְהִתְעַבֵּר וְאִם תְּכַבֵּד יֵשׁ לָחוֹשׁ לְהַשְׁחָתַת זֶרַע, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח), וּבְתְשׁוּבַת רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶּר (מהדו"ק סי' עא) מְפָקְפֵק וּמְצַדֵּד דִּלְעוֹלָם לֹא תְּכַבֵּד]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּטֶעֱם (כב) הַטְּבִילָה מִשּׁוּם תְּשׁוּבָה, וּלְפִי זֶה יֵשׁ לְטְבֹּל שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים וְכֵן כָּתַב הָרוֹקֵחַ (סי' ריד). וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) דְּאַף לְמַאן דְּסָבְרָא לֵיהּ דְּטֶעֱם הַטְּבִילָה מִשּׁוּם קֶרִי, אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ תָּמִיד לְטְבֹּל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר אֲפִלּוּ אִם כְּבָר טָבַל עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְלֹא רָאָה עוֹד קֶרִי: (כב) **נַמִּי מְהַנֵּי.** אִם הוּא מִצְטַעֵר בִּטְבִילָה [כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם אֲבִיו הָרֹא"ש]. רַק יֹאמַר אִשְׁתְּמִיט בְּלֹא הַזְכָּרַת הַשֵּׁם, עַד כְּאן לְשׁוֹנוֹ. אֲכָל לְפִי הַנִּרְאֶה, אוֹתָן הַמִּתְעַדְּנִים בְּרוּבֵי עֲדִיָּן, וְטוֹב יוֹתֵר שֶׁיֹּאמַר הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת הַשֵּׁם בְּכָל לֵב וְנֶפֶשׁ וּמְאֹד, וְכֵן נוֹהֲגִין. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) שֶׁכָּתַב שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַזְהִיר לְהַקְטָנִים שֶׁיִּזָּהֲרוּ מִלְּהַכְנִיס אֶצְבָּעוֹתֵיהֶם בְּפִיהֶם בְּשָׁעָה שֶׁמְּטַבְּלִין אוֹתָם, וְכֵן נוֹהֲגִין לְהַזְהִיר לְהַמְטַבְּלִים שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לְתוֹךְ הַמַּיִם עַד שֶׁיִּגְמֹר הַמְטַבֵּל לְבָרֵךְ עַל הַטְּבִילָה וְעַל הַנְּטִילָה

הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תרו תרז

(כד) מֻתָּר (י) [י] לִרְחֹץ וְלִטְבֹּל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר (כה) דְּיוֹם כִּפּוּר מְבַטֵּל שִׁבְעָה (מהרי״ל הלכות שמחות), (כו) אַף עַל פִּי שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִרְחֹץ כָּל שְׁלֹשִׁים, (כז) טְבִילַת מִצְוָה מֻתָּר (דעת עצמו):

תרז סֵדֶר הַוִּדּוּי בְּמִנְחָה בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א [א]**צָרִיךְ** (א׳) **לְהִתְוַדּוֹת בְּמִנְחָה** (א) **קֹדֶם סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת.** הַגָּהּ: (ב) וְיָחִיד אוֹמְרוֹ אַחַר שֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ, וּשְׁלִיחַ צִבּוּר (ג) אוֹמְרוֹ בְּיוֹם כִּפּוּר (ד) בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה (טור): **ב** (ה) **אֵין צָרִיךְ לְפָרֵט הַחֵטְא** [ב]**וְאִם רָצָה לְפָרֵט** (ג) [ב] (ו) **הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ,** [ג]**וְאִם מִתְוַדֶּה** (ז) **בְּלַחַשׁ נָכוֹן לְפָרֵט** (ח) **הַחֵטְא.** הַגָּהּ: אֲבָל כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּקוֹל רָם

א בְּרֵיְיתָא יוֹמָא פ״ז (ע״ב) וְכַחֲכָמִים.
ב בְּרֵיְיתָא שָׁם (פו:) וּכְרַבִּי עֲקִיבָא, הָרִי״ף (ה:) הָרֹא״ש (פ״ח סי׳ יז). ג בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש וכן).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [י] לִרְחֹץ. עַיֵּן בַּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בְּדִבְרֵי יוֹסֵף סִימָן ס״א בְּאָבֵל תּוֹךְ שִׁבְעָה בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים לֶאֱכֹל סְעֻדָּה הַמַּפְסֶקֶת בִּישִׁיבָה עַל כִּסֵּא אוֹ סַפְסָל, הַמַּקֵּל בָּזֶה לֹא הִפְסִיד וּדְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו סִימָן תר״ו (סק״י) שֶׁמַּחְמִיר בָּזֶה אֲפִלּוּ בִּשְׁעַת אֲכִילַת סְעֻדָּה הַמַּפְסֶקֶת, דְּהָא עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ קָאָמַר:

ב [ב] הָרְשׁוּת. עַיֵּן בַּאֵר הַיטֵב. וְכָתַב בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן קע״ח מִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלִבּוֹ מִתְלַהֵב וְרוֹצֶה לְהִתְוַדּוֹת בָּרַבִּים עַל חֲטָאָיו כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּיֵּשׁ, וְכָתַב דְּהָא [דְּ]מַשְׁמַע בְּסוֹטָה דַּף ל״ב (ע״ב) דְּקָאָמַר נִכְסוּף וְנַיזִיל כִּי הֵיכִי דְּנִכַּפַּר, הַיְנוּ דַּוְקָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה הִטִּיל עָלָיו הַכָּתוּב וְדַוְקָא בְּעִנְיָנָא דְּקָרְבָּן, הָא לָאו הָכִי אָסוּר לְפָרְסֵם כִּדְמוּכָח מִסּוֹטָה דַּף (ח׳) [ז׳] (ע״ב). וּמִכָּאן תְּשׁוּבָה שֶׁאָסוּר לְפָרְסֵם חֶטְאוֹ אֶלָּא יִתְוַדֶּה בֵּינוֹ לְבֵינוֹ אֲפִלּוּ חֶטְא רָאוּי לִשְׁאֹל לְחָכָם מַה תְּשׁוּבָה עַל חֵטְא כָּזֶה, וַחֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ וְאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ אָדָם דַּוְקָא לְפָרְסֵם חֶטְאוֹ וְיִשְׁתַּקַּע הַדְּבָרִים וְלֹא יֵאָמְרוּ, וּמִדִּבְרֵי חִיצוֹנִים דָּבָר זֶה, וְה׳ יוֹרֵנוּ דֶּרֶךְ אֱמֶת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם שֶׁכָּתַבְתִּי דְּמִסּוֹטָה דַּף (ח׳) [ז׳] (ע״ב) מוּכָח דִּבְמָקוֹם שֶׁאֲחֵרִים נֶחְשָׁדִים יָכוֹל לְפָרְסֵם שֶׁהוּא עָשָׂה זֶה, כִּדְמוּכָח בְּסוֹטָה הָתָם דִּיהוּדָה אוֹדֵי, אַף עַל גַּב דְּאָמַר רַב שֵׁשֶׁת חֲצִיף עָלַי מֵאן דִּמְפָרֵשׁ חֶטְאֵיהּ מִכָּל מָקוֹם עָבִיד יְהוּדָה הָכִי כִּי הֵיכִי דְּלֹא לִחְשְׁדוּ אַחֲרִינִי. וְזֶהוּ הוֹכָחַת הַפָּנִים מְאִירוֹת (ח״ב סי׳ קעח) דְּמוּכָח דִּבְלֹא טַעַם זֶה אָסוּר, אֲבָל הֵיכָא דְּאִיכָּא הַךְ טַעֲמָא גַּם הַפָּנִים מְאִירוֹת מוֹדֶה. וְעַיֵּן בְּדִבְרֵי אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי בִּתְבוּאַת שׁוֹר סִימָן ה׳ וּבִבְכוֹר שׁוֹר בְּחֻלִּין סוֹף פֶּרֶק ב׳ וּבְסוֹטָה שָׁם עַיֵּן שָׁם. (וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) שֶׁכָּתַב עַל הַלְּבוּשׁ שֶׁכָּתַב שֶׁיְּפָרֵט בְּלַחַשׁ כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמַר מֹשֶׁה כו׳, וְהִקְשָׁה עַל זֶה דִּבְסוֹטָה מַשְׁמַע בַּעֲבוֹדָה זָרָה יֵשׁ לְפָרְסֵם עַיֵּן שָׁם) וְלֹא קָשֶׁה מִידִי דְּהָתָם בְּשׁוֹגֵג מִיְרֵי וּלְעִנְיַן קָרְבָּן לָכֵן יֵשׁ לוֹ לְפָרֵט כִּי הֵיכִי דְּנִכַּפַּר מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהַךְ דְּמֹשֶׁה דִּמְזִידִים הָיוּ וּמֹשֶׁה

בַּאֵר הַיטֵב

חָצְיוֹ תּוֹךְ הַמִּקְוֶה וְעַל חֶצְיוֹ הָאַחֵר שָׁפַךְ תִּשְׁעָה קַבִּין יָצָא, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְכָתַב שְׁלָ״ה (שם סי׳ טו) לְגַלֵּחַ הַצִּפָּרְנַיִם כְּמוֹ אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח), לְפִי מַשְׁמָעוּת רַמָ״א מִי שֶׁלֹּא רָאָה קָרִי מִן עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינוֹ צָרִיךְ לִטְבֹּל, מִכָּל מָקוֹם אָדָם בָּרִיא יַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לְהַטְבִּיל מִשּׁוּם תְּשׁוּבָה וְעוֹד שֶׁמָּא רָאָה מַיִם חֲלוּקִים וַעֲכוּרִים. אִשָּׁה שֶׁשִּׁמְשָׁה תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים, צְרִיכָה לְכַבֵּד בֵּיתָהּ בְּחַמִּין שֶׁלֹּא תִּפְלֹט שִׁכְבַת זֶרַע. וְדַוְקָא שֶׁלֹּא הָיָה סָמוּךְ לִטְבִילָתָהּ אוֹ סָמוּךְ לְוִסְתָּהּ, דִּבְאוֹתָן שָׁעוֹת רְגִילוּת לְהִתְעַבֵּר וְיֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁתַּשְׁחִית זֶרַע הַהֵרָיוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם עַיֵּן שָׁם: (י) **לִרְחֹץ.** דְּהַיְנוּ שָׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם קֹדֶם הַלַּיְלָה וְלֹא קֹדֶם, דְּהָא בְּלָאו הָכִי יֵשׁ נוֹהֲגִים לִטְבֹּל אַחַר סְעוּדָה מַפְסֶקֶת שֶׁיְּהֵא סָמוּךְ לְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְאִם כֵּן בְּאָבֵל יֵשׁ לְהַחְמִיר. וְכָל שְׁאָר דִּינֵי אֲבֵלוּת נוֹהֵג עַד הַלַּיְלָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) עַיֵּן שָׁם:

א (א׳) **לְהִתְוַדּוֹת.** וְיֵכָּה בְּאֶגְרוֹף עַל הֶחָזֶה, הָאֲרִ״י זַ״ל (שער הכוונות תפלת המנחה ב) עַל פִּי סוֹד גָּדוֹל, וּבְמִדְרַשׁ קֹהֶלֶת (א טז) שֶׁיֵּכָּה עַל הַלֵּב. וְכָתַב שְׁלָ״ה (עמוד התשובה סי׳ כב) רָאוּי לְהִתְוַדּוֹת אַחַר אֲכִילָה גַּם כֵּן קֹדֶם חֲשֵׁכָה: **ב** (ג) **הָרְשׁוּת.** אֲפִלּוּ בְּקוֹל רָם, וְדַוְקָא בְּחֵטְא מְפֻרְסָם אֲבָל בְּחֵטְא שֶׁאֵינוֹ מְפֻרְסָם אָסוּר לְאָמְרוֹ בְּקוֹל רָם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כג) אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר: **(כד) מֻתָּר לִרְחֹץ.** הַיְנוּ (כד) אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, וְכֵן הַטְּבִילָה בְּמִקְוֶה מֻתָּר אֲפִלּוּ הָיְתָה שֶׁל חַמִּין: **(כה) דְּיוֹם הַכִּפּוּרִים מְבַטֵּל שִׁבְעָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּדִינוֹ כְּמוֹ שְׁאָר רֶגֶל שֶׁפָּגַע בַּאֲבֵלוּת, שֶׁהוּא מְבַטֵּל שִׁבְעָה וּמֻתָּר מֵחֲמַת זֶה לִרְחֹץ אַחַר הַמִּנְחָה סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה לְדַעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין לְעֵיל בְּסִימָן תקמ״ח סָעִיף י׳, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) דְּגַם בְּעִנְיָנֵנוּ אֵין לְהָקֵל רַק שָׁעָה אוֹ שְׁתַּיִם קֹדֶם הַלַּיְלָה וְלֹא קֹדֶם: **(כו) אַף עַל פִּי שֶׁנָּהֲגוּ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דִּגְזֵרַת שִׁבְעָה נִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה לָנוּ לֶאֱסֹר רְחִיצָה וּטְבִילָה מִשּׁוּם גְּזֵרַת שְׁלֹשִׁים, וְעַל זֶה תֵּרֵץ דִּטְבִילָה זוֹ הִיא מִצְוָה (כה) וּמֵחֲמַת זֶה מִמֵּילָא מֻתָּר גַּם רְחִיצָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא חֲצִיצָה לַטְּבִילָה: **(כז) טְבִילַת מִצְוָה מֻתָּר.** וְאַף דְּאֵינֶנָּה חִיּוּבָא וְכַנַּ״ל (ס״ק יט), מִכָּל מָקוֹם אִסּוּר רְחִיצָה כָּל שְׁלֹשִׁים גַּם כֵּן אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָגָא:

א (א) **קֹדֶם סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת.** שֶׁמָּא יֶאֱרַע לוֹ דְּבַר קַלְקָלָה בַּסְּעוּדָה שֶׁיֵּחָנֵק אוֹ שֶׁתִּטָּרֵף (א׳) דַּעְתּוֹ וְלֹא יוּכַל לְהִתְוַדּוֹת אַחַר כָּךְ, (ג) [א]וְיֵשׁ פּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְוַדּוֹת גַּם אַחַר אֲכִילָה קֹדֶם חֲשֵׁכָה וְרָאוּי לְהַחְמִיר כְּדֵעָה זוֹ (שְׁלָ״ה (עמוד התשובה סי׳ כב)) וְכֵן נָהֲגוּ בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁאוֹמְרִים אָז תְּפִלָּה זַכָּה: **(ב) וְיָחִיד אוֹמְרוֹ אַחַר שֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, בֵּין עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר בְּמִנְחָה וּבֵין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֵימָתַי שֶׁמִּתְוַדֶּה אוֹמְרוֹ אַחַר שֶׁגָּמַר תְּפִלָּתוֹ קֹדֶם ׳אֱלֹהַי נְצֹר׳: (ג) **אוֹמְרוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.** אֲבָל בְּמִנְחָה כְּשֶׁחוֹזֵר הַתְּפִלָּה אֵינוֹ אוֹמֵר כְּלָל הַוִּדּוּי כְּדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ה׳ בְּהַגָּ״הּ: (ד) **בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכּוֹלְלוֹ בְּתוֹךְ הַבְּרָכָה הָאֶמְצָעִית: **ב** (ה) **אֵין צָרִיךְ לְפָרֵט.** אֶלָּא כְּשֶׁיֹּאמַר סְתָם ׳חָטָאתִי׳, יָצָא יְדֵי מִצְוַת וִדּוּי: (ו) **הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ.** הִנֵּה מִדְּכָתַב אַחַר כָּךְ ׳וְאִם מִתְוַדֶּה בְּלַחַשׁ׳ מַשְׁמַע דְּרֵישָׁא אַיְרֵי בְּמִתְוַדֶּה בְּקוֹל רָם. וְאַף דְּהָרַמָ״א כָּתַב בְּהַגָּ״הּ, דִּבְקוֹל רָם אֵין לְפָרֵט הַחֵטְא, מַשְׁמַע דְּאִסּוּרָא נַמִי אִיכָּא, הָתָם מַיְירֵי בְּחֵטְא שֶׁאֵינוֹ מְפֻרְסָם לָרַבִּים וּמִפְּנֵי שֶׁאֵין זֶה כְּבוֹד הַמָּקוֹם שֶׁמְּגַלֶּה לָרַבִּים שֶׁחָטָא כְּנֶגְדּוֹ, (ג) אֲבָל בְּחֵטְא הַמְפֻרְסָם לָרַבִּים רְשׁוּת בְּיָדוֹ לְפָרְטוֹ בָּרַבִּים אֲפִלּוּ בְּקוֹל רָם: (ז) **בְּלַחַשׁ נָכוֹן לְפָרֵט.** וּבָזֶה (ד) אֵין חִלּוּק בֵּין מְפֻרְסָם לְשֶׁאֵינוֹ מְפֻרְסָם דְּהַכֹּל גָּלוּי לִפְנֵי הַמָּקוֹם: (ח) **הַחֵטְא.** כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּיֵּשׁ יוֹתֵר כְּשֶׁמַּזְכִּיר חֲטָאָיו, וְאַכַּתִּי מִקְרֵי ׳כְּסוּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) כֵּן מוּכָח מִלְּעֵיל סִימָן תקמ״ח סָעִיף י׳ וְכֵן כָּתַב הַבַּ״ח (ס״ד): **(כד)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד). וְאַף דְּהַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״י) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה, הוּא רַק לְפִי מַה שֶּׁתֵּרֵץ הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל (סי׳ תקמח ס״ק טו) דְּמַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סי׳ שצט ס״ה בהג״ה) ׳וְכֵן נוֹהֲגִין׳ הוּא רַק לְאוֹתָן שֶׁאֵין נוֹהֲגִין אִסּוּר רְחִיצָה רַק בְּשִׁבְעַת יְמֵי אֲבֵלוּת, אֲבָל לְפִי מַה דְּמַסִּיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל דִּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהָקֵל אֲפִלּוּ בְּכָל עֶרֶב יוֹם טוֹב וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, בְּוַדַּאי דְּכָל שֶׁכֵּן דְּיֵשׁ לְהָקֵל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר: **(כה)** אֵלִיָּה רַבָּה (שם). וּקְצָת יֵשׁ לְהָעִיר דִּבְעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר יֵשׁ מָקוֹם לְהָקֵל יוֹתֵר לְעִנְיַן רְחִיצָה מִבְּעָלְמָא, דְּכֵיוָן דְּבַלַּיְלָה אָסוּר כָּל מִינֵי רְחִיצָה מִשּׁוּם יוֹם הַכִּפּוּרִים אִם כֵּן דִּינוֹ כִּכְבִיסָה הַמְבֹאָר בְּסִימָן תקמ״ח סָעִיף י׳ דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע הַיּוֹם, דְּאִי אֶפְשָׁר בַּלַּיְלָה:

א (א׳) גְּמָרָא (פז:), וְהַיְנוּ **מֵחֲמַת שִׁכְרוּת** [רַשִׁ״י (ד״ה שמא)], וּבְרַמְבַּ״ם (תשובה פ״ב ה״ז) אִיתָא שֶׁיֵּחָנֵק: **(ג)** רַמְבַּ״ן (שם ד״ה הא): **ב** (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְהֶעְתִּיקוֹ בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (סדר הוידוי ס״ב) (וְשַׁעֲרֵי) [וּמַטֵּה] אֶפְרַיִם (ס״ח) וְהַגְּרַ״ז (ס״ד). וְהִנֵּה מִדְּסָתְמוּ כֻּלָּם **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בַּעֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם שָׁרִי וְכֵן מוּכָח מִן הָרַמְבַּ״ם** בְּפֶרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת תְּשׁוּבָה הֲלָכָה ה׳, וְאַף דְּהָרַמְבַּ״ם פָּסַק כְּרַב נַחְמָן (פו:) דַּעֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם עַל זֶה כְּתִיב (תהלים לב א) ׳אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׳, הַיְנוּ בַּעֲבֵרוֹת שֶׁאֵינָם מְפֻרְסָמִים אֲבָל בַּעֲבֵרוֹת הַמְפֻרְסָמִים שָׁרִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה שָׁם, וְעַיֵּן שָׁם בְּהַגָּהַת הָרַאֲבַ״ד שֶׁדַּעְתּוֹ לְצַדֵּד לְהָקֵל בְּיוֹתֵר מִזֶּה. **וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א** דִּמְצַדֵּד לוֹמַר דְּכָל דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אַמִּתְוַדֶּה בְּלַחַשׁ קָאֵי, וְסֵיפָא דְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב דְּאִם מִתְוַדֶּה בְּלַחַשׁ, קָאֵי אַקֹּדֶם וּפֵרוּשׁ הוּא עַל רֵישׁ דְּבָרָיו דְּאַיְרֵי בְּלַחַשׁ, וּמִדְּדָחִיק הַגְּרָ״א כָּל כָּךְ וְלֹא פֵּרֵשׁ כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם **מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ לַהֲלָכָה דַּאֲפִלּוּ בְּחֵטְא מְפֻרְסָם אָסוּר לְאָמְרוֹ בְּקוֹל רָם, וְסָבַר לַהֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן וּסְבִירָא לֵיהּ דְּרַב נַחְמָן מַחְמִיר בְּבֵין אָדָם לַמָּקוֹם שֶׁאֵין לְאָמְרוֹ בְּקוֹל רָם אֲפִלּוּ בְּחֵטְא מְפֻרְסָם. וְעָוֹן שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ אִם הוּא מְפֻרְסָם לְרַבִּים לְכֻלֵּי עָלְמָא מֻתָּר לְאָמְרוֹ בְּקוֹל רָם. וְדַעַת הָרַמְבַּ״ם בָּזֶה דַּאֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ מְפֻרְסָם גַּם כֵּן שָׁרִי וְנָכוֹן גַּם כֵּן לַעֲשׂוֹת כֵּן** עַיֵּן שָׁם: **(ד)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״ב) לאחר שהביא הדעות בזה כתב: והלכה כסברא הראשונה, ומכל מקום ראוי לכל אדם להחמיר על עצמו כסברא השניה, וכשרואה בין השמשות ממשמש ובא יעמוד ויתודה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah